

Stručni rad

PRIČA JEDNE DJEVOJKE

Natalija Ekart Misleta
Center Gustava Šiliha Maribor, enota Dom Antona Skale Maribor,
Slovenija

Sažetak

Kada razmišljamo o pojmu obrazovanje, uvijek mislimo na povećanje znanja, usavršavanje, osposobljavanje ili učenje osoba koje žele steći, ažurirati, proširiti ili produbiti svoje znanje. Škola je najvažnija odgojno-obrazovna ustanova u svjetskim razmjerima, jer sa svojim profesorima i nastavom temeljnih predmeta osposobljava nove i nove generacije mladih za svakodnevne životne i kulturne zadaće. Osnovna škola stoljećima je obuhvaćala mlade ljude i davala im najosnovnija znanja, prije svega vježbe čitanja, pisanja i računanja, na kojima se temelji sve njihovo daljnje školovanje i sav mogući kulturni napredak naroda [1]. Zakonska regulativa u području odgoja i obrazovanja također omogućava djeci s posebnim potrebama u osnovnoj školi jednake mogućnosti razvoja vještina i sposobnosti.

Ključne riječi: odgoj, obrazovanje, škola, djeca i adolescenti s posebnim potrebama.

1. Uvod

Prije nekoliko godina bila se je u Domu Antona Skala Maribor smjestila jedna jako lijepa i uvjerena djevojčica. Pohađala je redovnu osnovnu školu do sedmog razreda, ali je potom prebačena u osnovnu školu s prilagođenim obrazovnim programom nižeg obrazovnog standarda zbog nepostizanja minimalnih standarda znanja na određenoj razvojnoj razini. Školskom neuspjehu pridonijele su i brojne nesuglasice u obitelji. Uspješno je završila osnovnoškolsko obrazovanje po prilagođenom obrazovnom programu nižeg obrazovnog standarda. Njena velika želja bila je postati modna dizajnerica. Školski sustav u Republici Sloveniji ne dopušta mladima s LMDR-om nastavak školovanja u skladu sa svojim željama, već im je to moguće samo u točno propisanim ustanovama, među koje ne spada Srednja škola za dizajn. Zbog toga je bila prisiljena nastaviti svoje školovanje na Srednjoj školi za prehranu i živilstvo u Mariboru, gdje nude obrazovni program asistent u biotehnici i skrbi, gdje se po prilagođenom programu školuju mladi koji su uspješno završili školu.

2. Djevojčičin obrazovni put

Dom Antona Skala Maribor također je dom za mlade s posebnim potrebama koji se školuju u nižim strukovnim programima srednjih škola, jer im se ovdje nudi svakodnevna stručna pomoć u prevladavanju specifičnih poteškoća u učenju. Upravo iz tog razloga kod nas je smještena Valentina, koja važi za uzornu i šarmantnu studenticu. Nažalost, školski sustav koji određuje Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa ne omogućava mladima s LMDR-om da nastave školovanje u željenoj školi i na taj način ostvare svoje profesionalne aspiracije. Zbog toga je bila prisiljena nastaviti svoje školovanje u obrazovnom programu nižeg strukovnog obrazovanja u Izobraževalnom centru Piramida Maribor, Srednja škola za prehranu i prehranu, smjer Biotehnoški i njegovateljski asistent. Uspješno ju je završila, no želja da postane modna dizajnerica i dalje nije nestala. Želja – postati modna dizajnerica – bila je toliko jaka da je odlučila nastaviti školovanje na Srednjoj školi za dizajn u Ljubljani, gdje živi i studira njezina dugogodišnja prijateljica. Uspješno se upisala u đачki dom gdje će boraviti tijekom školovanja, ali nije uspjela upisati školu. Sama, bez pomoći odrasle osobe, u glavnom gradu nije ispunila tražene uvjete za upis u toliko željenu školu. Pogreška i jaka volja da ostane u Ljubljani spriječili su ga da upiše jednu od ljubljanskih srednjih škola. U studentskom domu većinskog stanovništva nitko nije primjećivao njezine posebne potrebe, pa tako nije bilo nikoga da joj pruži podršku, što joj je naravno bilo prijeko potrebno. Svakodnevne nedaće i razni problemi ubrzo su je doveli do spoznaje da neće moći. Zato se nakon samo dva tjedna vratila u sigurno okruženje i ponovno krenula u školovanje na Srednje strukovno obrazovanje, program slastičar na ICP Maribor i posljedično boravak u Domu Antona Skala Maribor.

3. Pogled na proces uključivanja

Temeljno pravo u području obrazovanja je pravo na obrazovanje [3]. Međunarodni dokumenti definiraju ga kao temeljno ljudsko pravo. Autor [3] nastavlja i kaže da kada želimo provoditi inkluziju i želimo uključiti učenike s posebnim potrebama u normalna školska okruženja, moramo pripremiti i osigurati sve što ta inkluzija također zahtijeva. Prijelaz iz osnovne u srednju školu izazovan je proces za svaku mladu osobu, a još više za svakoga s posebnim potrebama. Dolaze iz poznate sredine u novu sredinu, gdje će opet morati pričati o svojoj različitosti i prilagođavati se novoj sredini, ali se ne

žele isticati. Stoga je vrlo važno kako se provodi prijelaz između osnovne i srednje škole i kako se priprema srednja škola ili bilo koja druga obrazovna ustanova koja prihvaća učenike s posebnim potrebama. [2] smatra da se integracija i inkluzija temelje na polazištu, da su djeca i mladi prije svega učenici koji teže postizanju znanja, stoga učenika ili studenta s posebnim potrebama postavljaju u potpuno novi polazište. U prvom planu više nije njegov poremećaj odn. deficit, ali prije svega njegovo učenje. I sama sam mišljenja da svi mi koji se obrazujemo trebamo biti svjesni da naša misija nije samo učiti za svjedodžbe, već i pripremiti mlade za što samostalniji životni put. Jer na putu do punoljetnosti mladi nailaze na bezbroj prepreka. Potonji će od njih zahtijevati odgovornost, donošenje odluka, odricanje, također znanje i domišljatost. To je proces koji traje godinama i gradi odnose koji su ključni da se osjećaju sigurno i poštovano. To im pomaže da se razvijaju u pozitivne, uspješne i zdrave osobe.

4. Djevojčica kao mladi istraživač

Glavni cilj istraživačkog programa je rano upoznavanje mladih sa znanostima, a u prvi plan stavlja njihovu kreativnost i kreativnost. Program nudi nadogradnju, stjecanje te u konačnici i provjeru znanja u školi. Ovdje je posebno važan socijalni aspekt kroz koji razvijaju odgovornost za društveno djelovanje. Za mnoge polaznike to znači sudjelovanje u projektu, čak i prvi susret sa samostalnim istraživanjem. S posebnim zadovoljstvom pratimo razvoj mladog istraživača koji je tu već duže vrijeme. I sama je se sjećam od prvih obrana prije više godina, kada je strah od obrane bio izuzetan, pa sve do ove godine, kada je samouvjereno zakoračila na pozornicu kao višegodišnja sudionica programa i dobitnica zlatnog priznanja. Osobno smatram da sudjelovanje mladih Doma Antona Skale Maribor obogaćuje program, a isto misle i članovi organizacijskog odbora koji su Domu Antona Skale Maribor dodijelili posebno priznanje i nagradu za izniman doprinos sudjelovanja studenata s posebnim potrebama u kretanju mladih istraživača, kako je napisala koordinatorka projekta. Valentina je jedina mlada osoba koja se natjecala četiri godine zaredom te je dobitnica dva srebrna (2015) i tri zlatna priznanja (2016, 2017, 2018) u pokretu Mladi za napredovanje Maribora. Svjesna je svog uspjeha i neizmjereno je ponosna na njega, jer zna da na svom životnom putu ispisuje "uspješnu priču" koja inspirira mnoge pojedince. Da mlada žena s posebnim potrebama, unatoč svojoj različitosti, umije uhvatiti trenutak takvog uspjeha, poput zlatnog priznanja kod većinskog stanovništva, nešto je veličanstveno za naš dom.

5. Zaključak

Z djevojičinog primjera možemo zaključiti da cijeli školski sustav još nije inkluzivan, jer se i pojedinci i institucije još uvijek svakodnevno suočavaju s brojnim problemima. Nedvojbeno će biti potrebno i dalje u punoj mjeri poticati društvo, institucije i sve one koji u svom radu skrbe o osobama s posebnim potrebama da još bolje provode inkluziju. Jer, unatoč neugodnom iskustvu, djevojčica uvijek želi postati modna dizajnerica, zaposliti se i zasnovati obitelj.

6. Literatura

- [1] Bojc, E. (1974). *Začetni razvoj osnovnega šolstva na slovenskem*. Pridobljeno 20. 6. 2018, s [/www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-BLX956Y7/3b209049-8032-474b-b7e7-b7e797e1db9f/PDF](http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-BLX956Y7/3b209049-8032-474b-b7e7-b7e797e1db9f/PDF).
- [2] Peček, M. (1999). Od odvisnosti do odgovornosti – vključevanje učencev s posebnimi potrebami v procese odločanja. *Socialna pedagogika*, 4 (4), 357–376.
- [3] Rutar, D. (2010). *Inkluzija in inkluzivnost*. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje. Pridobljeno 1. 6. 2018, s http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/Publikacije/Inkluzija_in_inkluzivnost.pdf.